

Rolnummer 2341
Arrest nr. 27/2003 van 19 februari 2003

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen over artikel 11 van de wet van 10 juni 1998 tot wijziging van sommige bepalingen betreffende de verjaring, gesteld door de Arbeidsrechtbank te Nijvel.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en A. Arts, en de rechters P. Martens, R. Henneuse, E. De Groot, L. Lavrysen en J.-P. Moerman, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vragen

Bij vonnis van 23 januari 2002 in zake J. Silva Salsinha tegen J. Vanden Driesch en anderen en in zake J. Silva Salsinha tegen E. Ruiz Loridan en anderen, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 31 januari 2002, heeft de Arbeidsrechtbank te Nijvel de volgende prejudiciële vragen gesteld :

1. « Roept artikel 11 van de wet van 10 juni 1998 [tot wijziging van sommige bepalingen betreffende de verjaring] een met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet strijdige discriminatie in het leven tussen de rechtsvorderingen die bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing verjaard zijn verklaard, en de rechtsvorderingen die volgens dezelfde criteria en onder dezelfde voorwaarden op het ogenblik van de inwerkingtreding van de wet van 10 juni 1998 zijn verjaard, doch die niet het onderwerp van een dergelijke beslissing zijn geweest ? »

2. « Zo ja, dient de rechtbank dan niet te beslissen dat voor de burgerlijke rechtsvorderingen tot vergoeding van de schade voortvloeiend uit een fout die een misdrijf vormt – die aan dezelfde criteria en aan dezelfde voorwaarden inzake de verjaring voldoen als de rechtsvorderingen die bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing verjaard zijn verklaard vóór de inwerkingtreding van de wet van 10 juni 1998 – de inwerkingtreding niet tot gevolg kan hebben dat een nieuwe verjaringstermijn begint te lopen ? »

Bij beschikking van 19 november 2002, heeft het Hof de prejudiciële vragen geherformuleerd als volgt :

« Schenden de artikelen 10 en 11 van de wet van 10 juni 1998 tot wijziging van sommige bepalingen betreffende de verjaring niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre zij onder de vorderingen die zijn ontstaan vóór de inwerkingtreding van de wet een onderscheid maken tussen de vorderingen die bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing verjaard zijn verklaard vóór de inwerkingtreding van de wet en de anderen vorderingen ? »

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied

Bij dagvaarding vordert J. Silva Salsinha voor de Arbeidsrechtbank te Nijvel in de eerste plaats de hoofdelijke veroordeling van de erfgenamen van wijlen W. Loridan tot het hem betalen van een som als loonachterstallen en vordert vervolgens een wijziging van de grondslag van zijn vordering tot schadevergoeding wegens de niet-betaling van het gewaarborgd minimumloon van maart 1981 tot december 1996.

De Rechtbank is van oordeel dat de « burgerlijke » vordering bedoeld in artikel 3 van de wet van 17 april 1878 (voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering), die strekt tot het herstel van de door een misdrijf veroorzaakte schade, een rechtsvordering die het de werknemer mogelijk maakt de toepassing te eisen van de in artikel 26 van de voormelde wet bedoelde verjaring, impliceert dat het aan de rechter voorgelegde feit een misdrijf vormt, wat het bestaan veronderstelt van een tekst van tenlastelegging die op precieze wijze dat feit beoogt en dat men in dat feit, naast het materiële element, het morele element vindt, indien dat vereist is door de wet.

De rechter oordeelt vervolgens dat het materiële element dat het misdrijf vormt aangetoond lijkt en dat, aangezien het geen enkel welbepaald moreel element vereist, het misdrijf van niet-betaling van het verschuldigde loon vaststaat door de enkele materiële vaststelling van de bij de wet gestrafte feiten.

De Rechtbank onderzoekt verder of de aansprakelijkheid van de dader in aanmerking kan worden genomen, wat het geval is. Zij besluit dat de eiser rechtmatig het voordeel kan aanvoeren van de toepassing van de verjaring bedoeld in artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering voor de burgerlijke rechtsvorderingen die zijn ontstaan uit een misdrijf.

Wat betreft het uitgangspunt en de duur van de verjaring *ex delicto*, brengt de Rechtbank de inhoud in herinnering van het voormelde artikel 26 vóór de wijziging ervan bij de wet van 10 juni 1998 en de arresten van het Arbitragehof van 21 maart 1995 en 12 juli 1996. Zij herinnert vervolgens aan de inhoud van de overgangsbepalingen vervat in de artikelen 10 en 11 van de wet van 10 juni 1998. De verweerders voeren de ongrondwettigheid aan van die wet en vragen aan de Rechtbank om aan het Arbitragehof twee prejudiciële vragen te stellen. De eiser betwist het belang van die vragen met het oog op de oplossing van het onderhavige geschil. De Rechtbank oordeelt dat de redenering waarop die kritiek is gebaseerd op een verkeerd postulaat berust, dat voortvloeit uit de automatische toepassing van de lering van het arrest van 21 maart 1995 op het arbeidsrecht. Zij citeert in dit verband een arrest van het Arbitragehof van 18 maart 1997. Zij is van mening dat uit dat arrest blijkt dat wanneer artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering wordt toegepast op sociaal strafrecht, het de Grondwet niet schendt; bijgevolg was de verjaringstermijn van de burgerlijke rechtsvordering die voortvloeit uit een inbreuk op arbeidsrechtelijke bepalingen een termijn van vijf jaar en is dat gebeven, zowel vóór als na het arrest van het Arbitragehof van 21 maart 1995. Zij concludeert daaruit dat de opgeworpen vraag ontegenzeggelijk een belang inhoudt voor de oplossing van het geschil en dat dat des te meer zo is daar men zich enkel erover kan verbazen dat, met toepassing van de overgangsbepalingen van de wet van 10 juni 1998, de niet zorgzame schuldeiser die gedurende vele jaren nagelaten heeft te handelen bevoordeeld wordt ten aanzien van diegene die sneller zou zijn opgetreden tegen zijn werkgever en aan wie de verjaring zou zijn tegengeworpen van het geheel of een deel van zijn rechtsvordering door een beslissing die in kracht van gewijsde is gegaan vóór de inwerkingtreding van de wet van 10 juni 1998.

De Arbeidsrechtbank te Nijvel, die van oordeel is dat zij zich niet in een van de gevallen bevindt waarin ze zou zijn vrijgesteld van het stellen van een vraag aan het Arbitragehof, stelt de hiervoor vermelde prejudiciële vragen.

III. De rechtspleging voor het Hof

Bij beschikking van 31 januari 2002 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 27 maart 2002 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 26 april 2002.

Memories zijn ingediend door :

- J. Silva Salsinha, wonende te 1380 Lasne, Chemin de Placenoit 2, bij op 7 mei 2002 ter post aangetekende brief;

- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 8 mei 2002 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 29 mei 2002 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikkingen van 27 juni 2002 en 19 december 2002 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 31 januari 2003 en 31 juli 2003.

Bij beschikking van 19 november 2002 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 11 december 2002, na de prejudiciële vragen te hebben geherformuleerd zoals voormeld.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 21 november 2002 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 11 december 2002 :

- zijn verschenen :

. Mr. P. Stiernet, advocaat bij de balie te Nijvel, voor J. Silva Salsinha;

. Mr. L. Swartenbroux, advocaat bij de balie te Brussel, *loco* Mr. P. Peeters, advocaat bij de balie te Antwerpen, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers J.-P. Moerman en E. De Groot verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Standpunt van J. Silva Salsinha

A.1.1. De partij voor de verwijzende rechter is in de eerste plaats van mening dat de prejudiciële vraag onontvankelijk is. Zij doet gelden dat de periode van inbreuk loopt van 15 maart 1981 tot 17 april 1997 en dat het recht op de vordering tot herstel van de geleden schade bijgevolg dateert van vóór de inwerkingtreding van 10 juni 1998. Er moet dus worden vastgesteld welke regeling op de verjaring van die rechtsvordering destijds van toepassing was. Aangezien, bij arrest nr. 25/95 van 21 maart 1995, bevestigd met name bij arrest nr. 81/99 van 30 juni 1999, het Arbitragehof voor recht heeft gezegd dat artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, vóór de wijziging ervan bij de wet van 10 juni 1998, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schond, was de verjaringstermijn van de rechtsvordering diegene die is bepaald bij artikel 2262 van het Burgerlijk Wetboek, zijnde de termijn van dertig jaar.

De partij is van mening dat in de overwegingen van het verwijzingsvonnis, de Arbeidsrechtbank te Nijvel ten onrechte meent dat de burgerlijke rechtsvordering die voortvloeit uit een schending van het sociaal strafrecht na vijf jaar verjaart. De prejudiciële vragen waarop het Arbitragehof heeft geantwoord in zijn arrest nr. 13/97 van 18 maart 1997 hadden betrekking op het verschil in behandeling dat op het vlak van de verjaring inzake arbeidsrecht bestaat; er werd niet aan het Hof gevraagd te zeggen of artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering een discriminatie in het leven riep tussen de slachtoffers van schendingen van het sociaal strafrecht, enerzijds, en de slachtoffers van andere schendingen of fouten die geen misdrijf vormen, anderzijds. De partij is van mening dat een verschil in behandeling tussen die slachtoffers niet redelijk is en dat niets verantwoordt dat de personen die schade hebben geleden die voortvloeit uit een fout zich in een ongunstigere situatie zouden bevinden naargelang die fout al dan niet een schending van het sociaal strafrecht vormt. De partij is bijgevolg van mening dat de vordering tot herstel van schade die is ontstaan uit een schending van het sociaal strafrecht, vóór de inwerkingtreding van de wet van 10 juni 1998, onderworpen moest worden aan de regeling van de dertigjarige verjaring. Zij besluit bijgevolg dat de gestelde prejudiciële vraag niet relevant is voor de oplossing van het geschil waarvan de Arbeidsrechtbank te Nijvel kennis moet nemen. Te dezen zou de rechtsvordering van de partij niet verjaard verklaard zijn geweest vóór de inwerkingtreding van de wet van 10 juni 1998, vermits zij onderworpen was

aan een verjaringstermijn van dertig jaar. Die rechtsvordering behoort dus niet tot een van de beide categorieën van rechtsvorderingen die het voorwerp uitmaken van de vraag. De prejudiciële vraag lijkt bijgevolg geen belang te hebben voor de oplossing die de verwijzende rechter aan het hem voorgelegde geschil moet geven.

A.1.2. In ondergeschikte orde besluit de partij tot de niet-schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. De criteria en voorwaarden voor verjaring waarop de Arbeidsrechtbank te Nijvel alludeert, kunnen niet diegene zijn van het vroegere artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, waarvan is beslist dat het de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schond. Het kan enkel gaan om criteria en voorwaarden van het vroegere artikel 2262 van het Burgerlijk Wetboek. De door de Arbeidsrechtbank te Nijvel beoogde rechtsvorderingen zijn aldus diegene tot herstel van schade die voortvloeit uit een misdrijf dat is gepleegd meer dan dertig jaar vóór de inwerkingtreding van de wet van 10 juni 1998, die niet hebben geleid tot een in kracht van gewijsde gegane beslissing. Er wordt gevraagd die rechtsvorderingen te vergelijken met diegene die verjaard zijn verklaard bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing vóór de inwerkingtreding van de wet van 10 juni 1998.

Voor de eerstgenoemde rechtsvorderingen, heeft de inwerkingtreding van de wet van 10 juni 1998 niet tot gevolg gehad een nieuwe verjaringstermijn te laten ingaan, aangezien artikel 10 stelt dat de totale duur van de verjaring niet meer mag bedragen dan dertig jaar. Hetzelfde beginsel is van toepassing op de laatstgenoemde rechtsvorderingen, met toepassing van artikel 11 van de wet. Er is dus geen discriminatie onder de in de prejudiciële vraag bedoelde rechtsvorderingen.

De partij preciseert verder dat, indien er een verschil in behandeling bestaat dat een verschil is tussen, enerzijds, de houders van vorderingen tot herstel van schade die voortvloeit uit een fout die een misdrijf vormt, dat is gepleegd minstens dertig jaar vóór de inwerkingtreding van de wet van 10 juni 1998, aan wie een verjaringstermijn van vijf jaar is tegengeworpen bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing die ten onrechte is gebaseerd op het vroegere artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering en, anderzijds, de houders van dezelfde vorderingen maar die geen aanleiding hebben gegeven tot een in kracht van gewijsde gegane beslissing. In tegenstelling tot eerstgenoemden kan voor laatstgenoemden een nieuwe verjaringstermijn ingaan na de inwerkingtreding van de wet van 10 juni 1998. De partij is van mening dat het genoemde verschil in behandeling is verankerd in artikel 11 van de wet van 10 juni 1998 maar het is niet discriminerend omdat het verantwoord is door de zorg om de rechtszekerheid te waarborgen, alsmede de goede werking van de instellingen van een rechtstaat. Het niet in het geding brengen van in kracht van gewijsde gegane beslissingen is immers een essentieel beginsel.

Standpunt van de Ministerraad

A.2.1. De Ministerraad is in hoofdorde van mening dat de vragen falen in rechte. Hij doet gelden dat artikel 11 van de wet van 10 juni 1998 niet het aan het Hof voorgelegde verschil in behandeling invoert. Artikel 11 beperkt zich immers tot het regelen van de gevallen waarin de rechtsvordering verjaard is verklaard bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing vóór de inwerkingtreding van de wet. Men kan niet een redenering *a contrario* aanwenden om uit artikel 11 af te leiden dat de wet van toepassing zou zijn op rechtsvorderingen die verjaard zijn vóór de inwerkingtreding ervan maar die nochtans nog niet het voorwerp hebben uitgemaakt van een rechterlijke beslissing die in kracht van gewijsde is gegaan. Zulks lijkt echter de interpretatie van de feitenrechter te zijn. Die interpretatie druist in tegen de wil van de wetgever die erin bestond de algemeen aangenomen beginselen van overgangsrecht te bekrachtigen. Die interpretatie is verder onverenigbaar met die beginselen zoals zij voortvloeien uit de vaste rechtspraak van het Hof van Cassatie en uit de rechtsleer. Volgens die beginselen heeft een nieuwe wet geen gevolg voor rechtstoestanden die definitief zijn uitgedoofd of voor rechten die definitief verworven zijn vóór de inwerkingtreding ervan. Een nieuwe wet heeft dus geen gevolg voor situaties waarin de rechtsvorderingen definitief verjaard zijn. Een nieuwe wet heeft onmiddellijk gevolg voor de lopende rechtstoestanden. Inzake verjaring impliceert dit dat de nieuwe wet waarbij de verjaringsregels worden gewijzigd uitsluitend kan worden toegepast op rechtsvorderingen waarvan de verjaringstermijnen nog lopen.

De vraag of een rechtsvordering al dan niet definitief verjaard is, hangt geenszins af van het bestaan van een rechterlijke beslissing waarbij die verjaring wordt vastgesteld, maar uitsluitend van het feit of is voldaan aan de voorwaarden bedoeld in de vroegere wet voor de berekening van de verjaring. Het in het geding zijnde artikel 11 heeft bijgevolg slechts een beperkte draagwijdte, namelijk het beginsel bevestigen volgens hetwelk de dossiers die zijn afgehandeld met een in kracht van gewijsde gegane beslissing, niet opnieuw in het geding kunnen worden gebracht.

De Ministerraad besluit bijgevolg dat er geen verschil in behandeling bestaat tussen de gevallen waarin de verjaring is vastgesteld bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing vóór de inwerkingtreding van de wet van 10 juni 1998, enerzijds, en de gevallen waarin de verjaring verworven was vóór de inwerkingtreding van die wet maar die niet het voorwerp heeft uitgemaakt van een in kracht van gewijsde gegane beslissing, anderzijds. Wat betreft de beginselen van het overgangsrecht, zijn de wet van 10 juni 1998 en de overgangsbepalingen ervan op geen van beide gevallen van toepassing.

De Ministerraad is van mening dat die interpretatie des te meer geldt in deze zaak door het feit dat de vraag betrekking heeft op burgerlijke rechtsvorderingen die gebaseerd zijn op een inbreuk van de werkgever op het arbeidsrecht. De eiser bij de burgerlijke rechtsvordering kan niet het voordeel verkrijgen van de dertigjarige verjaringstermijn. Zijn vordering wordt geregeld bij artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, waarvan het Arbitragehof het niet-discriminerende karakter inzake arbeidsrecht heeft vastgesteld. Indien vóór de inwerkingtreding van de wet van 10 juni 1998 de burgerlijke rechtsvordering volgens dat artikel is verjaard, kan de nieuwe wet niet worden toegepast op die vordering, ook al is de verjaring nog niet vastgesteld bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing.

De Ministerraad besluit bijgevolg dat de eerste prejudiciële vraag in rechte faalt, vermits zij is gebaseerd op een verkeerde interpretatie van het in het geding zijnde artikel 11. De Ministerraad is op zijn minst van mening dat het voormelde artikel 11 een interpretatie mogelijk maakt die verschillend is van die welke is gegeven door de feitenrechter en die het voorschrift van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in acht neemt. Hij veroorlooft zich bijgevolg te verwijzen naar die interpretatie van de onderzochte norm volgens welke die norm in overeenstemming kan worden geacht met de Grondwet.

A.2.2. In ondergeschikte orde is de Ministerraad van mening dat er geen met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet strijdige discriminatie is.

De Ministerraad plaatst zich in het geval waarin het Hof zou oordelen dat het in het geding zijnde artikel 11 het in de prejudiciële vraag beoogde verschil in behandeling invoert.

Ervan uitgaande dat het geval waarin de verwijzende rechter van mening is dat er een met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet strijdig verschil in behandeling zou kunnen zijn, niet duidelijk is, overweegt hij twee gevallen. Het eerste is dat waarin de situaties waaronder artikel 11 een verschil in behandeling zou invoeren, zich niet tegelijkertijd voordoen maar op verschillende tijdstippen. De tweede heeft betrekking op situaties die gelijktijdig bestaan.

In verband met het eerste geval is de Ministerraad in de eerste plaats van mening dat de situaties niet vergelijkbaar zijn, vermits zij worden geregeld door bepalingen die op verschillende tijdstippen van toepassing zijn. Hij brengt in herinnering dat het Arbitragehof rekening houdt met het feit dat elke wijziging van de wetgeving niet onmogelijk moet worden gemaakt. De Ministerraad is van mening dat de situaties evenmin vergelijkbaar zijn in het tweede geval, vermits het naar aanleiding is van omstandigheden die niet kunnen worden toegeschreven aan de betwiste norm dat de burgerlijke rechtsvordering van de tweede persoon nog niet het voorwerp zou hebben uitgemaakt van een in kracht van gewijsde gegane beslissing.

De Ministerraad doet vervolgens gelden dat een wetsbepaling in geen geval ertoe kan leiden dat in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissingen opnieuw in het geding worden gebracht. Indien een bepaling een dergelijke doelstelling nastreefde, zou zij de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schenden, in zoverre zij een categorie van personen het voordeel zou ontfangen van definitief geworden rechterlijke beslissingen, wat door geen enkele omstandigheid kan worden verantwoord. Het betwiste artikel 11 is bijgevolg in overeenstemming met de Grondwet, in zoverre het verbiedt om situaties te wijzigen die definitief zijn geworden naar aanleiding van in kracht van gewijsde gegane beslissingen.

De Ministerraad doet verder gelden dat de door de verwijzende rechter beoogde gelijkheid enkel zou kunnen worden bereikt wanneer de nieuwe wet bepaalt dat zij niet tot gevolg kan hebben dat zij een nieuwe verjaringstermijn doet ingaan voor alle burgerlijke rechtsvorderingen die onder gelding van de vroegere wet zijn verjaard, en zulks ongeacht het feit of de verjaring al dan niet is vastgesteld bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing. Een dergelijke wetsbepaling zou zelfs strijdig kunnen zijn met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. In de gevallen waarin de verjaring zou zijn verworven op basis van het voormelde artikel 26 zou de wet immers op die manier de slachtoffers de mogelijkheid ontfangen om de ongrondwettigheid van die bepaling aan te voeren. De nieuwe wet zou dus de toepassing van een ongrondwettige bepaling impliceren.

Ten overvloede veroorlooft de Ministerraad zich een rechtstoestand te onderzoeken waarvan de verwijzende rechter de mogelijkheid heeft geweerd in de rechtspleging ten gronde, namelijk diegene aan de hand waarvan een eiser in een volgens het voormelde artikel 26 verjaarde burgerlijke rechtsvordering de ongrondwettigheid van die bepaling kan aanvoeren voor de feitenrechter teneinde die te weren ten voordele van de in artikel 2262 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde verjaringstermijn. In dat geval is het verschil in behandeling tussen de rechtsvorderingen die reeds verjaard zijn verklaard bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing, enerzijds, en de rechtsvorderingen die de langere termijn van artikel 2262 van het Burgerlijk Wetboek kunnen genieten en aldus de nieuwe termijnen bedoeld in de wet van 10 juni 1998, anderzijds, niet strijdig met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet om drie redenen. Dat verschil in behandeling vloeit voort uit het bestaan van het reeds geciteerde arrest van het Arbitragehof nr. 25/95 en de interpretatie van de gevolgen ervan, in het bijzonder de toepassing ervan op andere dossiers. Het wordt bijgevolg niet ingevoerd door de wetsnorm en het Hof kan dus in dat geval de vraag niet onderzoeken. Vervolgens zou het strijdig zijn met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet om definitief verworven rechtstoestanden te doen herleven. Bovendien verzetten de artikelen 10 en 11 van de Grondwet zich ertegen dat de nieuwe wet van 10 juni 1998 vorderingen verjaard verklaart waarvan de verjaring nooit door een rechtbank zou zijn uitgesproken. De Ministerraad heeft reeds uiteengezet dat in het licht van de vaststelling van ongrondwettigheid van het voormelde artikel 26, de wetgever dat niet meer kan toepassen, zelfs voor rechtsvorderingen die in het verleden zijn ingesteld.

Ten slotte is de Ministerraad van mening dat het criterium van onderscheid een objectief karakter heeft, aangezien het criterium het bestaan of het ontbreken is van een in kracht van gewijsde gegane beslissing. Dat criterium is tevens redelijkerwijze verantwoord ten aanzien van de doelstelling van de bepaling, die erin bestaat de rechtszekerheid niet in het geding te brengen. Het is redelijk te verbieden dat men een nieuwe verjaringstermijn laat ingaan voor de vorderingen die verjaard zijn verklaard bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing.

A.2.3. De Ministerraad is ten slotte van mening dat in de tweede prejudiciële vraag het Arbitragehof wordt verzocht zijn menig te geven over de wijze waarop het in het geding zijnde artikel 11 in het concrete geval moet worden geïnterpreteerd. Het Arbitragehof is niet bevoegd om de gestelde vraag te beantwoorden; aangezien het aan de feitenrechter staat de wetsbepalingen toe te passen na onderzoek van het grondwettige karakter ervan door het Hof.

- B -

B.1. De artikelen 10 en 11 van de wet van 10 juni 1998 tot wijziging van sommige bepalingen betreffende de verjaring bepalen :

« Art. 10. Wanneer de rechtsvordering is ontstaan vóór de inwerkingtreding van deze wet, beginnen de nieuwe verjaringstermijnen waarin zij voorziet slechts te lopen vanaf haar inwerkingtreding. De totale duur van de verjaringstermijn mag evenwel niet meer dan dertig jaar bedragen.

Art. 11. Wanneer de rechtsvordering bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing verjaard is verklaard vóór de inwerkingtreding van deze wet, kan deze inwerkingtreding niet tot gevolg hebben dat een nieuwe verjaringstermijn begint te lopen. »

B.2. De prejudiciële vraag zoals ze is geherformuleerd door het Hof heeft betrekking op de bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet van de artikelen 10 en 11 van de wet van 10 juni 1998, in zoverre zij onder de rechtsvorderingen die zijn ontstaan vóór de inwerkingtreding van de wet (27 juli 1998) een onderscheid maken tussen de vorderingen die

verjaard zijn verklaard door een in kracht van gewijsde gegane beslissing vóór de inwerkingtreding van de wet en de andere rechtsvorderingen.

Uit de motieven van het verwijzingsbeslissing blijkt dat die andere vorderingen vorderingen zijn die eveneens zijn verjaard vóór 27 juli 1998, zij het door het enkele feit van het verstrijken van de verjaringstermijn.

B.3.1. De verzoekende partij voor de verwijzende rechter voert aan dat de prejudiciële vraag niet pertinent is voor de oplossing van het bodemgeschil omdat daarin twee categorieën van verjaarde vorderingen worden vergeleken terwijl haar vordering aan de gemeenrechtelijke verjaringstermijn van dertig jaar zou zijn onderworpen en derhalve nog niet zou zijn verjaard.

B.3.2. Het staat in de regel aan de rechter die een prejudiciële vraag stelt te oordelen of het antwoord op die vraag nodig is voor de oplossing van het geschil dat hij moet beslechten.

De exceptie van onontvankelijkheid wordt verworpen.

B.4. Uit de motivering van het verwijzingsvonnis blijkt dat aan het Hof een vraag wordt gesteld in verband met de verjaring van een burgerlijke rechtsvordering tot vergoeding van schade die zou zijn veroorzaakt door een misdrijf dat onder het sociaal strafrecht valt. Het Hof beperkt zijn toetsing tot dit enkele geval.

B.5. De verwijzende rechter vraagt het Hof of artikel 11 van de wet van 10 juni 1998 geen discriminatie in het leven roept ten nadele van de ijverige schuldeiser, dit wil zeggen diegene die een rechtsvordering die bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing verjaard is verklaard, heeft ingesteld, en of de gelijkheid niet zou kunnen worden hersteld door te beslissen dat de schuldeiser aan wie een dergelijk vonnis niet kan worden tegengesteld evenmin de verjaringstermijn zou kunnen genieten die artikel 10 doet ingaan vanaf de inwerkingtreding van de wet.

B.6.1. Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 10 juni 1998 blijkt dat de wetgever niet heeft willen afwijken van de gangbare regels inzake overgangsrecht en, inzonderheid, dat hij geen terugwerkende kracht wilde verlenen aan de nieuwe verjaringsregels (*Parl. St.*, Kamer, 1996-1997, nr. 1087/1, 13).

Uit die wil van de wetgever zou kunnen worden afgeleid dat artikel 10 geen nieuwe verjaringstermijn doet lopen ten aanzien van vorderingen tot vergoeding van schade die is veroorzaakt door een misdrijf van sociaal strafrecht die verjaard waren na het verstrijken van een termijn van vijf jaar, nu het Hof, in zijn arrest nr. 13/97, heeft geoordeeld dat die termijn niet onbestaanbaar was met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

B.6.2. Het staat echter niet aan het Hof te beslissen of artikel 10 van de wet van 10 juni 1998 zo moet worden geïnterpreteerd dat het de houders van een dergelijke vordering die verjaard was vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet, maar tegen wie niet een in kracht van gewijsde gegane beslissing kan worden tegengeworpen, de in dat artikel bedoelde nieuwe termijn biedt. Het komt het Hof enkel toe te onderzoeken of, in die interpretatie van de verwijzende rechter, de in het geding zijnde bepalingen discriminerend zijn.

B.7. Het verschil in behandeling tussen die beide categorieën van schuldeisers is in redelijkheid verantwoord ten aanzien van de nagestreefde doelstelling, die erin bestaat de rechtszekerheid niet te verstoren (*Parl. St.*, Kamer, 1997-1998, nr. 1087/7, p. 22). Het is in overeenstemming met het fundamentele beginsel van onze rechtsorde dat de rechterlijke beslissingen niet kunnen worden gewijzigd dan ingevolge de aanwending van rechtsmiddelen.

B.8. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

De artikelen 10 en 11 van de wet van 10 juni 1998 tot wijziging van sommige bepalingen betreffende de verjaring schenden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet, in zoverre zij onder de rechtsvorderingen die zijn ontstaan vóór de inwerkingtreding van de wet, een onderscheid maken tussen de rechtsvorderingen die verjaard zijn verklaard bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing vóór de inwerkingtreding van de wet en de andere rechtsvorderingen.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 19 februari 2003.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Melchior